

Vores fede liv

Jeg må indrømme, at jeg blev noget bestyrtet, da jeg læste artiklen "Vores fede liv", PN 9/03, og dens indbyggede reklame for Sundhedsstyrelsens oplæg til national handlingsplan mod svær overvægt, da den indeholder en propaganda til fortale for sygeliggørelse og forfølgelse af en stor gruppe af befolkningen, alene ud fra størrelsen af deres kroppe.

Min overraskelse blev ikke mindre, da jeg erfarede, at artiklen rent faktisk var både bestilt og betalt af Psykolog Nyt. Redaktøren har meddelt mig, at baggrunden for artiklen var, at en psykolog er koordinator for projektet, og at Psykolog Nyt blandt mange opgaver også har den at skildre de områder, psykologerne dækker. Denne forklaring kan jeg imidlertid ikke acceptere.

Artiklens udsagn som fx "fedme er ikke blot sundhedsskadeligt" og "overvægt er sat på dagsordenen og ikke uden grund. I dag betragter man fedme som en trussel mod folkesundheden på lige fod med tobak og alkohol" har intet at gøre med beskrivelsen af psykologens arbejde og er desuden fuldstændigt udokumenterede. Jeg forventer da af psykologernes medlemsblad, at man har så meget respekt for mennesker, at man ikke i eget bestilt materiale blåstempler og videreformidler en videnskabeligt udokumenteret stigmatisering og sygeliggørelse af langt over 400.000 mennesker – heller ikke selv om der er tale om en journalistisk artikel og ikke en psykologfaglig.

Videnskabelige studier viser, at udviklingen af livsstilssygdommene har meget stærk sammenhæng med stress og vægtsvingninger/slankeadfærd, samt at sygdommene kan forebygges og symptomreduceres uafhængigt af vægttab. Derfor har de intet med størrelsen af et menneskes krop at gøre.

Hvad angår beskrivelsen af psykologens arbejde som sådan, kan jeg ikke have noget at indvende imod, at den bringes i Psykolog Nyt. Alligevel finder jeg det påkrævet at give indholdet et par ord med på vejen. Artiklen omhandler en adfærdsmodifikation af børn og deres forældre, som er blevet meget populær i de seneste år. Man har valgt den tilgang, at overvægten udelukkende skyldes, at børnene får noget forkert mad at spise og dyrker for lidt motion. En opfattelse, som ikke er understøttet af de videnskabelige studier, der foreligger på området.

Dermed ignorerer man fuldstændig, at en af de stærkeste risikofaktorer for fedmeudvikling hos børn og unge er svigt i forældrenes omsorg og interesse, at børn ofte reagerer på psykiske og fysiske overgreb ved at tage på, at deprimerede og/eller stressede børn har stor risiko for udvikling af overvægt, samt at forsøg på ydre kontrol og restriktioner i forhold til mad og motion er en risikofaktor for udvikling af overvægt og spiseforstyrrelser.

Når et barn bliver tyk, handler det om meget andet end blot at spise forkert mad og dyrke for lidt motion. Hvis man derfor vælger at ignorere de dybere årsager og i stedet fokuserer på symptomerne, er det det samme som at vende ryggen til et menneske, der råber om hjælp. Ved at kontrolveje og slanke et barn lærer man det at tage ansvaret for familiens problemer på sig og løse dem ved at regulere på størrelsen af kroppen. En oplagt start på udviklingen af en spiseforstyrrelse.

Så kan man jo spørge sig selv: Hvem er det, der er mest sund? De børn, de unge og de voksne, der bliver tykke som reaktion på et manipulerende og overfladisk funderet samfund, eller alle andre, som bare sluger løgnen råt uden at reagere på det?

Problemet med adfærdsterapien er,

at den kan bruges til at tilpasse mennesker til et sygt samfund. Men er det helbredsmæssigt og etisk forsvarligt at opfordre børn, unge og voksne til at efterstræbe idealet om en slank krop, når der ikke er videnskabelig evidens bagved? Når langtidseffekten af målrettet slankning er nærmest ikke-eksisterende? Når man øger risikoen for at udvikle alvorlige sygdomme samt øger risikoen for dødelighed?

"Omsorg", der gives på baggrund af fordomme og løgn, ender ud med at være manipulation og undertrykkelse. Sygeliggørelse og stigmatisering af et menneskes krop uden bagvedliggende videnskabelig evidens er et decideret overgreb.

For en nærmere forklaring på, begrundelse af og dokumentation for indholdet af dette indlæg kan jeg henviser til at læse min "Festtale", en åben e-mail sendt til sundhedsministeren 6. maj 2003: <http://elsebeth.hansen.homepage.dk/festtale.html>

Elsebeth Søs Hansen

Kommentar:

Psykolog Nyt har forelagt debatindlægget for cand.psych. Helle Grønback, der er koordinator for det beskrevne projekt, og som blev interviewet til artiklen. Hun skriver:

Det er videnskabeligt dokumenteret, at fedme har en sundhedsskadelig effekt på voksne, og at fedme desuden kan være årsag til fysiske og psykosociale problemer. Den anke mod artiklen ser jeg derfor ingen grund til at gå nærmere ind i.

Elsebeth Søs Hansen peger derimod i debatindlægget på nogle meget væsentlige områder, blandt andet at der sker en stigmatisering af personer med fedme i vores samfund. Både børn og voksne kan blive udsat for mobning og dårlig behandling udelukkende på grund af deres størrelse.

Årsagerne til fedme er mange, lige-

som de mekanismer er det, der fastholder symptomerne. Og Elsebeth Søs Hansen har fuldstændig ret i, at man ikke kun skal få børn til at motionere og spise sundt for at komme symptomet til livs. Denne pointe fremgår da også af artiklens underrubrik: "Det handler ikke blot om det enkelte overvægtige barn, sund mad og motion, men om hele familien og psykologien bag." Man bliver nødt til at tage hånd om årsagerne til de uhensigtsmæssige spisemåder og manglende bevægelse, og som Elsebeth Søs Hansen mener jeg, at i behandling af børn med fedme er vi nødt til at inddrage hele familien i den proces. De årsager og mekanismer, der ligger i den måde, vi har opbygget vores samfund på, lader jeg andre om.

Vi laver ikke udviklingsprojektet "Overvægtige børn og deres familier", fordi vi mener, at børn med overvægt er syge. Men vi ved, at børnene har stor risiko for at blive overvægtige, når de bliver voksne, hvis ikke der sker ændringer i den måde, de lever på, og det, de udsættes for.

Da overvægtige børn ofte har det rigtig skidt med at være overvægtige – hvilket helt sikkert også skyldes mange af de samfundsmekanismer, der omtales – så mener jeg, at det er rimeligt at give dem et tilbud, hvor de kan opleve en lettelse af de sår, de eventuelt får som mobbeoffer i skolen, i hjemmet og andre steder. Vi gør i projektet meget ud af at forstå det enkelte barn, sådan at vi ikke behandler alle ens ud fra fordomme om, at "overvægtige er sådan og sådan".

Helle Grønæk

